

Interuniversitaire Cursus Caraïbistiek 2016

KITLV
Postbus 9515
2300 RA Leiden
Tel: 071 - 5272372
Fax: 071 - 5272638
E-mail: sitinjak@kitlv.nl
website: www.kitlv.nl

Inhoudsopgave

Ten geleide	3
Praktische informatie	4
Overzicht colleges	7
Informatie en literatuur colleges	9
Leeslijst Algemeen	21
KITLV + kaartje	26

Ten geleide

Het Caraïbisch gebied: een fascinerende – en vaak ontstellende – geschiedenis, een dynamische en kleurrijke cultuur, een onzekere economische en politieke toekomst. Een buitengewoon veelzijdig gebied, met zijn vele talen, etnische groepen en culturen. Een regio ook waarmee Nederland een eeuwenoude relatie onderhoudt, in het bijzonder met Aruba, Curaçao, St. Maarten, de BES-eilanden en Suriname. Vooral uit deze voormalige koloniën trokken de afgelopen decennia velen naar het ‘moederland’; mede daardoor zijn de Caraïben nu meer dan ooit tevoren aanwezig in de Nederlandse samenleving.

In het academisch jaar 2015-2016 verzorgt het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde te Leiden (KITLV) de 30e Interuniversitaire Cursus Caraïbistiek (IUC). Aan deze cursus werken docenten van verschillende universiteiten en andere deskundigen mee. Deelname staat open aan studenten van alle universiteiten en aan een beperkt aantal niet-universitaire deelnemers.

In de cursus komen zowel geschiedenis, politiek en ontwikkelingsproblematiek als sociaal-culturele thema aan bod. Daarnaast worden verschillende wetenschappelijke kernbegrippen en debatten behandeld; dit geldt in het bijzonder etniciteit, gender, migratie en creolisering. In 24 colleges komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde: ecologie, kolonisatie, slavenhandel, plantages en slavernij, contractarbeid, boeren en post-plantage economie, migratie, transnationale gemeenschappen, gender, verwantschap en seksualiteit, raciale relaties, de plurale maatschappij, Afro-Amerikaanse culturen, creolisering, etniciteit, kunst, literatuur, taal, muziek, sociaal- economische ontwikkeling, dekolonisatie, de drugseconomie, lokale politiek en internationale relaties.

Praktische informatie

Inlichtingen en inschrijving

Voor alle inlichtingen en inschrijving:

Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), Postbus 9515,
2300 RA Leiden, tel. 071-5272372, fax 071-5272638, e-mail: sitinjak@kitlv.nl.

Voor studenten bedraagt het gereduceerde cursusgeld € 35,00 waarvoor zij dan tevens toegang tot de UBL bibliotheek verwerven. Deelname voor derden is beperkt mogelijk, tegen betaling van het volledige cursusgeld € 145,00. Deelname is pas zeker na het insturen van het inschrijfformulier en betaling/ontvangst van deelnamebewijs. Inschrijven is mogelijk tot 22 januari 2016 en geschiedt op volgorde van betaling.

Locatie en tijdstip

De cursus Caraïbisch loopt van 3 februari tot en met 20 april 2016. De colleges vinden plaats op woensdagmiddag van 13.30 uur tot 17.00 uur. De colleges worden o.a. gehouden in het Lipsius gebouw van de Universiteit Leiden (Witte Singel/Doelen complex zie kaartje), ongeveer 15 minuten lopen van het NS-station Leiden Centraal. Zaal wordt nader bekend gemaakt.

Tentaminering en studiepunten

Het niveau van de cursus is BA-2. Totaal 10 ECTS. Het is niet mogelijk extra studiepunten te verwerven. Het schriftelijk tentamen, in de vorm van essayvragen, behelst de collegestof, de verplichte literatuur en één roman. Het tentamen vindt plaats op 11 mei 2016 van 13.30 tot 17.00 uur. Cursisten die geen tentamen wensen af te leggen, kunnen een bewijs van deelname krijgen indien zij alle colleges hebben bijgewoond.

Literatuur

De literatuur is mede bedoeld als achtergrond om de colleges te kunnen voorbereiden. In onderstaand overzicht wordt per collegemiddag de te lezen literatuur aangegeven. Cursisten die een tentamen willen afleggen, worden over onderstaande literatuur getentamineerd:

Hillman, Richard S. & Thomas J. D'Agostino (eds), *Understanding the Contemporary Caribbean*. Boulder [etc.]: Lynne Rienner Publishers; Kingston: Ian Randle, 2009.*

Mintz, Sidney & Richard Price, *De geboorte van de Afrikaans-Amerikaanse cultuur*. Leiden: KITLV Uitgeverij, 2003.*

Oostindie, Gert, *Het paradijs overzee: de 'Nederlandse' Caraïben en Nederland*. Leiden: KITLV Uitgeverij, 2010.*

Verder dient men een keuze te maken uit één van de twee onderstaande boeken:

Gregory, Steven, *The Devil Behind the Mirror: Globalization and Politics in the Dominican Republic*.

Berkeley: University of California Press, 2007.* Largey, Michael D., *Vodou Nation: Haitian Art Music and Cultural Nationalism*. Chicago [etc.]: University of Chicago Press, 2006.*

Bovendien dienen alle cursisten één van de volgende romans te lezen (men mag deze romans in vertaling lezen):

Alvarez, Julia, *In the Time of the Butterflies* (vertaald als: *In de tijd van de vlinders*)

Condé, Maryse, *La vie scélérate* (vertaald als: *Het valse leven*)

Danticat, Edwidge, *The Farming of Bones* (vertaald als: *Land voor de levenden*)

Díaz, Junot, *The brief wondrous life of Oscar Wao* (vertaald als: *Het korte maar wonderbare leven van Oscar Wao*)

Eire, Carlos, *Waiting for Snow in Havana* (vertaald als: *Sneeuw in Havana*) Naipaul, V.S., *A House for Mr. Biswas* (vertaald als: *Een huis voor meneer Biswas*)

James, Marlon, *A Brief History of Seven Killings: A Novel*. New York: Riverhead Books, 2014

Mootoo, Shani, *Cereus Blooms at Night* (vertaald als: *De cereus bloeit 's nachts*)

* *Het paradijs overzee: de 'Nederlandse' Caraïben en Nederland* en *De geboorte van de Afrikaans-Amerikaanse cultuur* zijn te koop bij het KITLV (2e verdieping). Het is niet mogelijk bij het KITLV te pinnen of te chippen.

Cursuscoördinatoren

De Interuniversitaire Cursus Caraïbistiek wordt gecoördineerd door Rosemarijn Hoefte (hofte@kitlv.nl) en Ellen Sitinjak (sitinjak@kitlv.nl)

Onderwijscommissie

De onderwijscommissie bestaat uit Prof. dr. Michiel Baud (CEDLA/UvA), dr. Rosemarijn Hoefte (KITLV), dr. Rivke Jaffe (UvA), Prof. dr. Gert Oostindie (KITLV/UL) en Prof. dr. Alex van Stipriaan (EUR).

Overzicht colleges

3 februari

Openingscollege (Rosemarijn Hoefte)
Ecologie en samenleving (Alex van Stipriaan)

10 februari

Slavernij (Karwan Fatah-Black)
Slavenverzet, marronage en abolitionisme (Alex van Stipriaan)

17 februari

Emancipatie en transitie (Michiel Baud)
Aziatische diaspora (Rosemarijn Hoefte)

24 februari

Etniciteit en ideologie (Michiel Baud)
Radical thinkers (Wayne Modest)

2 maart

Talen in het Caraïbisch gebied (Bart Jacobs)
Film *Rue cases nègres* (duur 103 minuten)

9 maart

Caribische literatuur: een veelheid van verbindingen (Isabel Hoving)
Culturele veranderingen in revolutionair Cuba (Nanne Timmer)

16 maart

De verbeelding van de Caraïben (Emiel Martens)
Gender, verwantschap en seksualiteit (Gloria Wekker)

23 maart

Dekolonisatie en afhankelijkheid (Gert Oostindie)
Muziek (Ronald Snijders)

30 maart

Cultureel erfgoed (Valika Smeulders)
Drugs (Tim Boekhout van Solinge)

6 april

Stedelijke problematiek Port of Spain (Hebe Verrest)
Caraïbische economie en integratie (Gert Oostindie)

13 april

Migratie (Guiselle Starink-Martha)
Kunst in het Caraïbisch gebied (Alex van Stipriaan)

20 april

Amerikanisering, globalisering en de toekomst van de Caraïben (Rosemarijn Hoefte)
Actuele ontwikkelingen, to be announced

Tentamen

11 mei

Hertentamen

Begin juni, datum volgt

Informatie inhoud colleges

Rosemarijn Hoefte, KITLV

woensdag 3 februari, 13.30–15.00 uur

Openingscollege

In dit college wordt de cursus in tweeërlei zin ingeleid. Enerzijds worden de grote lijnen van de Caraïbische geschiedenis ‘van Columbus tot Castro’ behandeld: de kolonisatie door Spanjaarden en later andere Europese mogendheden; de verschillende kolonisatiepatronen, en daarmee samenhangend de uiteenlopende migratiestromen en demografische ontwikkeling (bevolkingsdichtheid, etnische samenstelling); de geleidelijke dekolonisatie en het heterogene profiel van de hedendaagse Caraïben. Anderzijds wordt aan de hand van dit overzicht aangegeven wat de kernbegrippen in de hedendaagse Caraïbistiek zijn, en hoe deze in de cursus worden verwerkt.

Alex van Stipriaan, Erasmus Universiteit Rotterdam

woensdag 3 februari, 15.30–17.00 uur

Ecologie en samenleving

Het natuurlijk milieu van het Caraïbisch gebied heeft een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis en de verbeelding van de regio. Vruchtbare bodems en een tropisch klimaat vormden de ecologische basis voor de plantage-economieën, net zoals witte stranden en een turkooizen zee de basis zijn van het toerisme. Maar ook in de beeldvorming staat de natuur steeds centraal: nog altijd worden fantasieën over vooral de tropische natuur op Caraïbische samenlevingen geprojecteerd. In dit college kijken we naar ecologische overeenkomsten en diversiteit binnen de Caraïben. We bespreken de rol van de natuur binnen samenlevingen die steunen op plantagelandbouw en toerisme en de milieuconsequenties van die economische activiteiten. Daarnaast kijken we ook naar verschillende perspectieven op natuur, land en milieu in het Caraïbisch gebied, waarbij zowel lokale opvattingen als internationale beeldvorming worden behandeld.

Hillman & D’Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 1, 2 en 7.

Karwan Fatah-Black, Universiteit Leiden

woensdag 10 februari, 13.30–15.00 uur
Slavernij

Het slavernijverleden heeft diepe sporen nagelaten in de Caraïbische geschiedenis. Veel samenlevingen kenden vormen van slavernij, maar de trans-Atlantische slavernij die zich vanaf de zestiende eeuw in de Caraïben en de Amerikaanse tropen ontwikkelde was zondermeer uniek.

Dit college zal de ontstaansgeschiedenis van slavernij in de Caraïben bespreken en dieper ingaan op de ontwikkeling van de plantage-economie. We zullen stilstaan bij de verschillen en overeenkomsten tussen verschillende landen in het Caraïbisch gebied. Hierbij zal aandacht zijn voor de wettelijke kaders, economische impact, racisme, verzet en manumissie (vrijlating). Tot slot zal de afschaffing van de slavernij in de Caraïben aan bod komen.

Alex van Stipriaan, Erasmus Universiteit Rotterdam

woensdag 10 februari 15.30-17.00
Slavenverzet, marronage en abolitionisme

Van de eerste tot de laatste dag van de slavernij zijn Afro-Caribiërs tegen hun onderworpen positie in verzet gekomen. Op alle mogelijke manieren. Van heel kleinschalig en individueel, tot massale opstanden en marronage. Dat is in feite heel bijzonder, omdat het systeem weerbarstig (of flexibel?) genoeg bleek om tot halverwege de 19e eeuw stand te houden. Ook in Europa heeft er protest tegen de slavernij geklonken. Wat was de betekenis van dat Caraïbisch verzet en wat die van het Europese protest? Waarom werd de slavernij eigenlijk afgeschaft en waarom duurde dat ongeveer de hele 19e eeuw? Al heel lang wordt er gedebatteerd over deze en verwante vragen, die dan ook in dit college aan bod zullen komen.

Mintz & Price, *De geboorte van de Afrikaans-Amerikaanse cultuur*, helemaal. Oostindie, *Paradijs Overzee*, Hoofdstuk 1, 2 en 3.

Michiel Baud, CEDLA Amsterdam

woensdag 17 februari, 13.30–15.00 uur
Emancipatie en transitie

Vanaf het einde van de 18e eeuw verloor de slavernij als systeem van arbeidsrecrutering langzamerhand zijn vanzelfsprekendheid. Om verschillende redenen kwam er steeds meer kritiek op het systeem en in de loop van de 19e eeuw werd in het Caraïbisch gebied de slavernij afgeschaft. Dit leidde tot nieuwe vormen van sociale organisatie. De ex-slaven baseerden zich daarbij vaak op sociale en culturele elementen die al tijdens de slavernij ontwikkeld waren. De plantagehouders en de overheid probeerden nieuwe vormen van arbeidsrecrutering te ontwikkelen. Zij probeerden onder meer nieuwe groepen arbeiders naar het Caraïbisch gebied te lokken. In dit college zal allereerst worden gekeken naar de verschillende manieren waarop het proces van slavenemancipatie kan worden geïnterpreteerd. Vervolgens zullen verschillende modellen van transitie aan de orde komen.

Rosemarijn Hoefte, KITLV

woensdag 17 februari, 15.30–17.00 uur
Aziatische diaspora

Na de afschaffing van de slavernij leken veel plantages ten dode opgeschreven, maar de meeste planters en overheden gaven de moed nog niet op. Tienduizenden contractarbeiders uit Azië moesten de slaven vervangen en de plantages redden. Hoe pasten deze nieuwkomers zich aan in die vreemde, en ook vaak vijandige omgeving? Deze massale immigratie loste het arbeidsprobleem op. Het merendeel van de contractanten ging mede door toedoen van de koloniale overheden – maar vaak ook uit eigen wil – niet terug ging naar hun land van herkomst, maar vestigde zich in het Caraïbisch gebied. Zij werden gaandeweg door hun ijver en doorzettingsvermogen over het algemeen succesvolle burgers. Het streven om hun cultuur en identiteit te behouden leidde tot economische, sociale, culturele en politieke spanningen in deze plurale maatschappijen.

Oostindie, *Paradijs overzee*, Hoofdstuk 4; Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 3 t/m blz. 70.

Michiel Baud, CEDLA Amsterdam

woensdag 24 februari, 13.30-15.00 uur
Etniciteit en ideologie

Het Caraïbisch gebied wordt gekenmerkt door zijn etnische heterogeniteit. Groepen met wortels in verschillende continenten en met verschillende culturele achtergronden leven naast elkaar. Deze etnische diversiteit gaat vaak samen met verschillen in welvaart en sociale positie. Deze situatie heeft soms geleid tot spanningen en conflicten, maar wordt ook vaak gezien als hét kenmerk van de Caraïbische samenlevingen en de kern van de Caraïbische naties. In dit college zal gekeken worden naar de verschillende uitingsvormen en gevolgen die de etnische diversiteit in het Caraïbische gebied heeft gehad. Daarbij zal ook aandacht worden geschonken aan de interpretaties van deze diversiteit door Caraïbische intellectuelen en de manieren waarop zij politiek gebruikt is.

Wayne Modest, Nationaal Museum van Wereldculturen

Woensdag 24 februari, 15.30-17.00 uur
Radical thinkers

beschrijving van het college volgt later

Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 8.

Bart Jacobs, Universiteit Leiden

woensdag 2 maart, 13.30-15.00 uur
Talen in het Caraïbisch gebied

In dit college nemen we het taallandschap van de Caraïben onder de loep, met bijzondere aandacht voor de talen die in de koloniale periode uit het contact tussen Europese en Afrikaanse talen zijn ontstaan: kreooltalen. Na een algemeen overzicht – wat wordt waar gesproken? Hoe ziet de ‘typische’ kreooltaal eruit? – gaan we dieper in op de ontstaansgeschiedenis, ontwikkeling en sociaal-culturele betekenis van deze jonge talen, waarbij we vooral het Papiaments en het Haïtiaans in het vizier nemen.

woensdag 2 maart, 15.15-17.00 uur
Film *Rue Cases Nègres* van Euzhan Palcy (1983)

Rue Cases Nègres is gesitueerd op Martinique en is gebaseerd op de autobiografie van Joseph Zobel uit 1950.

Het verhaal speelt zich af rond 1930 in een dorpje op een plantage. Via de 11-jarige José wordt de structuur en het functioneren van een gemeenschap binnen een koloniale samenleving getoond. De rode draad in de film is de wijze waarop José, met hulp van zijn grootmoeder, middels het koloniale onderwijs probeert te ontsnappen aan een uitzichtloos bestaan als plantage- arbeider.

Mintz & Price, *De geboorte van de Afrikaans-Amerikaanse cultuur*, helemaal; Hillman & D’Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 8 en 9.

Isabel Hoving, Universiteit Leiden

woensdag 9 maart, 13.30-15.00 uur
Caraïbische literatuur: een veelheid van verbindingen

In dit college zullen we laten zien hoe de uiteenlopende werken van de Caraïbische literatuur in hun samenhang gelezen kunnen worden – als de verschillende oplossingen voor een in grote trekken gedeelde problematiek. Alle auteurs worstelen immers met de moeilijkheid de verscheurde, meervoudige Caraïbische identiteit te verwoorden, of de ervaring van migratie en (neo)kolonisatie, en zien zich gesteld voor de keuze tussen een veelheid van talen en registers. Aan de hand van zes romans (Alvarez, Condé, Danticat, Díaz, Eyre en Naipaul) kunnen we niet alleen de verschillen en overeenkomsten tussen de benadering van romans uit verschillende talige en culturele contexten ontdekken, maar kunnen we ook beginnen te begrijpen welke historische veranderingen er zijn opgetreden in de literaire exploratie van de Caraïbische turbulentie.

Nanne Timmer, Universiteit Leiden

woensdag 9 maart, 15.30-17.00 uur
Culturele veranderingen in revolutionair Cuba

Graffiti van politieke leuzen uit de jaren '60 doen soms geloven dat de tijd heeft stilgestaan in Cuba. Maar in meer dan 40 jaar socialisme zijn er wel degelijk ontwikkelingen zichtbaar in de maatschappij. In dit college worden die ontwikkelingen bestudeerd via de diverse culturele uitingen in de film, muziek en literatuur. Speciale aandacht wordt besteed aan de literatuur van het laatste decennium. Door de analyse van bepaalde tendensen en thema's in de kunsten worden maatschappelijke debatten en sociale karakteristieken van bepaalde periodes toegelicht. In hoeverre heeft de Revolutie de cultuur van het eiland fundamenteel veranderd en hoe is de cultuur een dialoog aangegaan met de politiek?

Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 11 **en één van de acht romans.**

Emiel Martens, KITLV/Universiteit van Amsterdam/Caribbean Creativity

woensdag 16 maart, 13.30-15.00 uur
De verbeelding van de Caraïben

Sinds de Europese "ontdekking" van de regio, zijn de Caraïbische eilanden geconsumeerd als paradijs op aarde, eerst door kooplieden en kolonisten en later vooral door toeristen. In haar boek *Consuming the Caribbean* (2003) stelt de socioloog Mimi Sheller voor om het Caraïbisch gebied vooral te begrijpen als een fantasie, een constructie van de verbeelding – niet omdat de regio niet zou bestaan in materiële zin, maar omdat de Westerse verbeelding de eilanden en haar inwoners zo enorm heeft gekneed en gevormd. In dit college richten we ons op de populaire verbeelding van het gebied, en dan vooral Jamaica, het Caraïbische eiland met waarschijnlijk de meeste bekende associaties, in de Westerse cultuurgeschiedenis en beeldconomie – en de manieren waarop Caraïbische beeldmakers zich hier tegen proberen te verzetten.

Gloria Wekker, Universiteit Utrecht

woensdag 16 maart, 15.30-17.00 uur
Gender, verwantschap en seksualiteit

In dit college staan enkele belangrijke modellen van hoe verwantschap in Suriname vorm krijgt, vanuit een genderperspectief, centraal. Naast het dominante, bilaterale model van het Westerse kerngezin, passeert ook het systeem van matrifocaliteit, dat we veelal in de Afro-Surinaamse volksklasse aantreffen en de manieren waarop dat systeem gerepresenteerd is, de revue. Matrifocaliteit is vanuit een westerse optiek lange tijd als afwijkend beschouwd, vanwege de marginale positie die mannen innemen en de centrale psychologische en economische rollen die vrouwen spelen. We besteden aandacht aan de wijzen waarop die vrouwen zelf matrifocaliteit beschouwen en aan het flexibele seksuele systeem dat dit verwantschapssysteem vergezelt.

Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 9, Mintz & Price, *De geboorte van de Afrikaans-Amerikaanse cultuur*, helemaal

Gert Oostindie, KITLV/Universiteit Leiden

woensdag 23 maart, 13.30–15.00 uur
Dekolonisatie en afhankelijkheid

De dekolonisatie van het Caraïbisch gebied begon vroeg, met de Haïtiaanse slavenrevolutie van 1791-1804. Voltooid is dit proces echter nog steeds niet, althans als men uitgaat van de gangbare opvatting dat dekolonisatie noodzakelijk moet leiden tot het aanvaarden van de onafhankelijkheid van voormalige koloniën. Toch woont nog steeds zo'n 15% van de Caraïbiërs in niet-onafhankelijke landen, en is in hun landen de drang om onafhankelijk te worden gering. In het eerste deel van dit college wordt deze verrassende stand van zaken besproken. In het tweede deel wordt nader ingegaan op de uiteenlopende politieke systemen en culturen van de Caraïben. Aan de orde komen daarbij onder meer het functioneren van democratie en bestuur, het belang van kleinschaligheid en cliëntelisme, en de invloed van koloniale tradities en postkoloniale oriëntaties.

Ronald Snijders, etnomusicoloog en musicus

woensdag 16 maart, 15.30–17.00 uur
Muziek

In dit college komen vele facetten van en invloeden op de muziekcultuur in het Caraïbisch gebied ter sprake. De spreker, een etnomusicoloog en musicus met jarenlange ervaring, zal de nadruk leggen op Afro-Amerikaanse stijlen. Voorbeelden van deze verschillende soorten muziek zullen tijdens het college ten gehore worden gebracht.

Oostindie, *Paradijs overzee*, Hoofdstuk 5, 6 en 9; Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 4.

Valika Smeulders, Erasmus Universiteit Rotterdam

woensdag 30 maart, 13.30- 15.00 uur
Cultureel erfgoed

Reizend door het Caraïbisch gebied komen toeristen in aanraking met overblijfselen van het koloniale verleden in velerlei vormen. Een deel daarvan is slavenerfgoed. Wat is slavenerfgoed eigenlijk en hoe wordt het de toerist op zoek naar cultuur voorgeschoteld? En hoe gaat dat samen met de belangstelling en gevoeligheden bij publiek dat meer wil weten over het lijden, of juist de veerkracht van hun eigen voorouders? Dit college concentreert zich op de presentatie en consumptie van slavenerfgoed in relatie tot uiteenlopend publiek, waarbij zowel economische aspecten als de zoektocht naar identiteit de revue passeren.

Tim Boekhout van Solinge, Universiteit Utrecht

woensdag 30 maart, 15.30-17.00 uur
Drugs in de Caraïben

In dit college zal worden ingegaan op druggebruik en drugshandel, gebaseerd op (onderzoeks)bezoeken aan Bonaire, Curaçao, Guadeloupe, Sint Maarten, Suriname en Jamaica. Op het gebied van druggebruik zal nader worden ingegaan op Jamaica, waar het gebruik van marihuana vrij hoog is in internationaal perspectief, wat deels samenhangt met het Rastafarigeloof. Wat betreft de drugshandel in de Caraïben zal vooral aandacht worden besteed aan cocaïne en de comparatieve voordelen die de regio biedt voor deze lucratieve handel, die ook het bendewezen en de (georganiseerde) misdaad in het Caraïbisch gebied (en overigens ook in Centraal-Amerika) een sterke impuls heeft gegeven.

Hillman & d'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 6.

Hebe Verrest, Universiteit van Amsterdam

woensdag 6 april, 13.30-15.00 uur
Stedelijke problematiek Port of Spain

Een aanzienlijk deel van de bevolking in de Caraïben woont in de (hoofd)stad die, ondanks vaak bescheiden omvang, een zeer dominante rol speelt op sociaal, politiek en economisch terrein. Caraïbische steden worden gekenmerkt door sociaal-economische en sociaal -ruimtelijke ongelijkheid en door informaliteit van planning, politiek en economie. Port of Spain, de hoofdstad van Trinidad en Tobago, heeft al deze kenmerken en kan gezien worden als een klassieke Caraïbische stad. Na een historisch overzicht van ontstaan en de ontwikkeling van Port of Spain, gaat dit college in op sociaal-economische, politieke en ruimtelijke processen in de stad en hoe deze vormgeven aan stedelijke ongelijkheid en armoede. Hierbij komen onder meer arbeid, wonen en politieke besluitvorming aan de orde.

Gert Oostindie, KITLV/Universiteit Leiden

woensdag 6 april , 15.30-17.00 uur
Caraïbische economie en integratie

Het Caraïbisch gebied werd ontwikkeld als een verzameling van plantagekoloniën, maar naast en binnen die grootschalige bedrijven ontwikkelde zich ook een kleinschaliger boerenbedrijf. In de twintigste eeuw werd de landbouw steeds meer verdrongen door mijnbouw, in beperkte mate industrialisatie, en naorlogs de dienstensector. De groei van de werkgelegenheid hield vrijwel nergens gelijke tred met de bevolkingsgroei, wat leidde tot massale emigratie. De afhankelijkheid van het buitenland is gebleven, de ruimte voor succesvolle economische integratie is beperkt. Toch zijn er aanmerkelijke welvaartsverschillen binnen de regio: hoe is dat te verklaren?

Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 5, 6, 12 en 13, Oostindie, *Paradijs Overzee*, Hoofdstuk 10.

Guiselle Starink-Martha, Radboud Universiteit Nijmegen

woensdag 13 april , 13.30-15.00 uur
Transnationale representaties van Curaçaose identiteit

Migranten bewegen zich fysiek en virtueel tussen meerdere landen en meerdere samenlevingen. Ondertussen wordt er zowel in het land van herkomst als in gastlanden gewerkt aan nation-building, waarmee het belang van het behoren tot één specifiek land wordt benadrukt. Hoe kunnen deze twee fenomenen tegelijkertijd functioneren? In dit college wordt deze paradox behandeld aan de hand van de Curaçaose transnationale gemeenschap. Culturele voorstellingen en muziek spelen een grote rol in de representatie van een Curaçaose groepsidentiteit. In dit college gaan we daarom in op de constructie van deze identiteit door middel van (muzikale) performances onder Curaçaoënaars zowel in Nederland als op de Antillen

Alex van Stipriaan, Erasmus Universiteit Rotterdam

woensdag 13 april, 15.30-17.00 uur
Kunst in het Caraïbisch gebied

Bestaat er zoiets als herkenbaar Caraïbische hedendaagse beeldende kunst? Dat is de vraag die in dit college centraal staat. Het antwoord daarop zal worden gezocht door een tour te maken door de kunstgeschiedenis van het gebied aan de hand van een aantal categorieën die ons zowel langs academische kunst als langs *popular art* zullen voeren, begeleid door veel beeldmateriaal. De nadruk zal liggen op een aantal casuslanden, waaronder Cuba, Haïti, Jamaica en vanzelfsprekend Suriname en de Nederlandse Caraïbische eilanden. Belangrijke aanknopingspunten zijn bovendien de Biënnale van Havana en de spraakmakende tentoonstelling in het Brooklyn Museum 'The Infinite Island' in 2007-2008.

Hillman & D'Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 5, 6, 12 en 13, Oostindie, *Paradijs Overzee*, Hoofdstuk 10.

Rosemarijn Hoefte, KITLV

woensdag 20 april, 13.30–15.00 uur
De Amerikanisering en de toekomst van de Caraïben

In dit college wordt dieper ingegaan op de ‘American Century’, die in het Caraïbisch gebied begon met de Amerikaanse inmenging in de Amerikaans- Spaans-Cubaanse oorlog van 1898. De rol van Europa werd allengs kleiner, terwijl de positie van de V.S. steeds sterker werd. Er wordt een overzicht gegeven over de constanten en veranderingen in het Amerikaans beleid aangaande het Caraïbisch gebied en de politieke, economische en culturele gevolgen van dit beleid. Tenslotte wordt er ingegaan op de hedendaagse situatie en de rol van opkomende machten als Venezuela, Brazilië en China.

woensdag 20 april, 15.30-17.00 uur
Actuele ontwikkelingen, to be announced

Hillman & D’Agostino, *Contemporary Caribbean*, Hoofdstuk 3 (vanaf blz. 70), 6, en 13.

Leeslijst algemeen

Non-Fictie

- Abbott, Elizabeth, *Sugar: A Bittersweet History*. London: Duckworth, 2009. Ayala, César J., and Bernabe, Rafael, *Puerto Rico in the American Century: A History Since 1898*. Chapel Hill: University of North Carolina Press 2007.
- Baldwin, Kate A., *Beyond the Color Line and the Iron Curtain: Reading Encounters between Black and Red, 1992-1963*. Durham & London: Duke University Press, 2002.
- Barrow, Christine & Rhoda Reddock (eds.), *Caribbean Sociology: Introductory Readings*. Kingston: Ian Randle, 2001.
- Bell, Beverly: *Fault Lines: Views across Haiti's Divide*. Ithaca: Cornell University Press, 2013.
- Bishop, Matt, *The Political Economy of Caribbean Development*. New York: Palgrave Macmillan, 2013.
- Bolland, O. Nigel, *The Politics of Labour in the British Caribbean*. Kingston: Ian Randle, 2001.
- Brereton, Bridget & Kevin Yelvington (eds.), *The Colonial Caribbean in Transition: Essays on Postemancipation Social and Cultural History*. Gainesville: University Press of Florida, 1999.
- Burnard, Trevor, *Mastery, Tyranny, and Desire: Thomas Thistlewood and His Slaves in the Anglo-Jamaican World*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2004.
- Cañizares-Esguerra, Jorge, and Seaman, Erik R., (eds.), *The Atlantic in Global History, 1500-2000*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall, 2007. Chamberlain, Mary, *Empire and Nation-Building in the Caribbean: Barbados, 1937-66*. Manchester: Manchester University Press, 2010. Coclanis, Peter A., (ed.), *The Atlantic Economy During the Seventeenth and Eighteenth Centuries: Organization, Operation, Practice, and Personnel*. Columbia: University of South Carolina Press, 2005.
- Crosby, Alfred W., Jr., *The Columbian Exchange: Biological and Cultural Consequences of 1492*. Westport, Conn.: Greenwood, 1972.
- Curtin, Philip D., *The Rise and Fall of the Plantation Complex: Essays in Atlantic History*. New York: Cambridge University Press, 1990.
- Dabydeen, David & Brinsley Samaroo (eds.), *Across the Dark Waters: Ethnicity and Indian Identity in the Caribbean*. London: Macmillan Caribbean, 1996.
- De la Torre, Miguel A., *La lucha for Cuba: Religion and Politics on the Streets of Miami*. Berkeley: University of California Press, 2003. Doesburg, Coot van, *Grenada: liefde voor een eiland*. Amsterdam: Thomas Rap, 2009.
- Drescher, Seymour, *Abolition: A History of Slavery and Antislavery*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Duany, Jorge, *Blurred Borders: Transnational Migration between the Hispanic Caribbean and the United States*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2011.
- Dubois, Laurent, *Haiti: The Aftershocks of History*. New York: Metropolitan, 2012.
- Dubois, Laurent, and Garrigus, John D., *Slave Revolution in the Caribbean, 1798-1804: A Brief History with Documents*. Boston: Bedford St. Martin's, 2006.
- Edwards, Brent Hayes, *The Practice of Diaspora: Literature, Translation, and the Rise of Black Internationalism*. Cambridge & London: Harvard University Press, 2003.
- Elliot, John, *Empires of the Atlantic World: Britain and Spain in America, 1492-1830*. New Haven, Conn.: Yale University Press, 2006.
- Eltis, David, *The Rise of African Slavery in the Americas*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
- Emmer, Pieter, *The Dutch in the Atlantic Economy, 1580-1880: Trade, Slavery and Emancipation*. Aldershot: Ashgate, 1998.
- Ferguson, James, *The Story of the Caribbean People*. Kingston: Ian Randle, 1999.
- French, Patrick, *The World Is What It Is: The Authorized Biography of V.S. Naipaul*. London: Picador, 2008.
- Fuente, Alejandro de la, *A Nation for All: Race, Inequality, and Politics in Twentieth-Century Cuba*. Chapel Hill & London: University of North Carolina Press, 2001.
- Garrigus, John D., and Morris, Christopher., (eds.), *Assumed Identities: The Meanings of Race in the Atlantic World*. Arlington, A&M Press, 2010.
- Geggus, David: *Haitian Revolutionary Studies*. Bloomington: Indiana University Press, 2002.
- Gowricharn, Ruben (ed.), *Caribbean Transnationalism: Migration, Pluralization, and Social Cohesion*. Oxford: Lexington, 2006.
- Graziano, Frank: *Undocumented Dominican Migration*. Austin: University of Texas Press, 2013.
- Guadeloupe, Francio, *Chanting Down the New Jerusalem: Calypso, Christianity, and Capitalism in the Caribbean*. Berkeley [etc.]: University of California Press, 2009.

Helg, Aline, *Our Rightful Share: The Afro-Cuban Struggle for Equality, 1886-1912*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1995. Hennessy, Alistair (ed.), *Intellectuals in the Twentieth-Century Caribbean*. 2 vols. London: Macmillan Caribbean, 1992.

Heuman, Gad, *The Caribbean*. London: Hodder Arnold, 2006.

Higman, B.W., *Proslavery Priest: The Atlantic World of John Lindsay, 1729-1788*. Kingston: University of the West Indies Press, 2011.

Hochschild, Adam, *Bury the Chains: Prophets and Rebels in the Fight to Free an Empire's Slaves*. Boston: Houghton Mifflin, 2005.

Jong, Nanette, de: *Tambú: Curaçao's African-Caribbean Ritual and the Politics of Memory*. Bloomington: Indiana University Press, 2012.

Kamen, Henry, *Empire: How Spain Became a World Power, 1492-1763*. New York: Harper Collins, 2003.

Kempen, Michiel van, *Een geschiedenis van de Surinaamse literatuur*. 3 delen. Breda: De Geus, 2003.

Khan, Aisha, *Callaloo Nation: Metaphors of Race and Religious Identity among South Asians in Trinidad*. Durham: Duke University Press, 2004. Knight, Franklin W., *The Caribbean: The Genesis of a Fragmented Nationalism*. New York: Oxford University Press, 2011.

Laferrière, Dany: *The World is Moving Around Me: A Memoir of the Haiti Earthquake*. Vancouver: Arsenal Pulp, 2013.

Lewis, Gordon K., *Main Currents in Caribbean Thought: The Historical Evolution of Caribbean Society in Its Ideological Aspects, 1492-1900*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2004.

López, Kathleen: *Chinese Cubans: A Transnational History*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2013.

Macpherson, Anne S., *From Colony to Nation: Women Activists and the Gendering of Politics in Belize, 1912-1982*. Lincoln: University of Nebraska Press, 2007.

Marshall, Bill, *French Atlantic: Travels in Culture and History*. Liverpool: Liverpool University Press, 2009.

Matos Rodríguez, Félix & Linda C. Delgado, *Puerto Rico Women's History: New Perspectives*. Armonk, NY: Sharpe, 1998.

Mawby, Spencer: *Ordering Independence: The End of Empire in the Anglophone Caribbean, 1947-1969*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012. McGillivray, Gillian, *Blazing Cane: Sugar Communities, Class, and State Formation in Cuba, 1868-1959*. Durham, NC: Duke University Press, 2009. McNeill, J.R., *Mosquito Empire: Ecology and War in the Greater Caribbean, 1620-1914*. New York: Cambridge University Press, 2010.

Mills, Charles W., *Radical Theory, Caribbean Reality: Race, Class and Social Domination*. Kingston: University of the West Indies Press, 2010. Mintz, Sidney, *Caribbean Transformations*. New York: Columbia University Press, 1989.

Munasinghe, Viranjini, *Callaloo or Tossed Salad? East Indians and the Cultural Politics of Identity in Trinidad*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 2001.

Murrell, Nathaniel Samuel, *Afro-Caribbean Religions: An Introduction to their Historical, Cultural, and Sacred Traditions*. Philadelphia: Temple University Press, 2009.

Nicholls, David, *From Dessalines to Duvalier: Race, Colour and National Independence in Haiti*. 3rd edition London: Macmillan Caribbean, 1996.

Oostindie, Gert & Inge Klinkers, *Decolonising the Caribbean: Dutch Policies in a Comparative Perspective*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2001.

Paessie, Rudolf, *Lorrendrayen op Africa: de illegale goederen- en slavenhandel op West-Afrika tijdens het achttiende-eeuwse handelsmonopolie van de West-Indische Compagnie, 1700-1734*. Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 2008.

Pattullo, Polly, *Last Resorts: The Cost of Tourism in the Caribbean*. London: Latin American Bureau, 1996.

Payne, Anthony & Paul Sutton, *Charting Caribbean Development*. London: Macmillan, 2001.

Pérez, Louis A., Jr., *Cuba in the American Imagination: Metaphor and the Imperial Ethos*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2008.

Price, Richard (ed.), *Maroon Societies: Rebel Slave Communities in the Americas*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1979.

Ramos, Aarón Gamaliel & Angel Israel Rivera (eds.), *Islands at the Crossroads: Politics in the Non-Independent Caribbean*. Kingston: Ian Randle/Boulder: Lynne Rienner, 2001.

Ramsey, Kate, *The Spirits and the Law: Vodou and Power in Haiti*. Chicago: University of Chicago Press, 2011.

Roorda, Eric-Paul, Lauren H. Derby & Raymundo Gonzalez (eds): *The Dominican Republic Reader: History, Culture, Politics*. Durham: Duke University Press, 2014.

Rouse, Irving, *The Taínos: Rise and Decline of the People Who Greeted Columbus*. New Haven, CN: Yale University Press, 1999.

Sagas, Ernesto, *Race and Politics in the Dominican Republic*. Gainesville: University Press of Florida, 2000.

Scher, Philip (ed.), *Perspectives on the Caribbean: A Reader in Culture, History, and Representation*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010.

Schmidt-Nowara, Christopher, *Empire and Anti-Slavery: Spain, Cuba, and Puerto Rico, 1833-1874*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 1999.

Schultz, Lars, *That Infernal Little Republic: The United States and the Cuban Revolution*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2009.

Schwartz, Stuart B. (ed.), *Tropical Babels. Sugar and the Making of the Atlantic World, 1450-1680*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2004.

Seecharan, Clem, *Sweetening 'Bitter Sweet': Jock Campbell, the Booker Reformer in British Guiana, 1934-1966*. Kingston: Ian Randle, 2005.

Sheller, Mimi, *Democracy after Slavery: Black Publics and Peasant Radicalism in Haiti and Jamaica*. Gainesville: University Press of Florida, 2000.

Smallwood, Stephanie, *Saltwater Slavery: A Middle Passage from Africa to American Diaspora*. Cambridge: Harvard University Press, 2007.

Smith, Matthew J., *Red & Black in Haiti: Radicalism, Conflict, and Political Change, 1934-1957*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2009.

Sweig, Julia E., *Cuba: What Everyone Needs to Know*. New York: Oxford University Press, 2009.

Thoden van Velzen, H.U.E. & Wim Hoogbergen, *Een zwarte vrijstaat in Suriname : de Okaanse samenleving in de achttiende eeuw*. Leiden: KITLV Uitgeverij, 2011.

Thompson, Krista, *An Eye for the Tropics: Tourism, Photography, and Framing the Caribbean Picturesque*. Durham: Duke University Press, 2006.

Trouillot, Michel-Rolph, *Silencing the Past: Power and the Production of History*. Boston: Beacon Press, 1995.

Tulchin, Joseph S. & Ralph H. Espach (eds.), *Security in the Caribbean: The Challenge of Regional Cooperation*. Boulder, CO: Lynn Rienner, 2000.

Vink, Wieke, *Creole Jews: Negotiating Community in Colonial Suriname*. Leiden: KITLV Press, 2010.

Warner-Lewis, Maureen, *Archibald Monteath: Igbo, Jamaican, Moravian*. Kingston: University of West Indies Press, 2007.

Watts, David, *The West Indies: Patterns of Development, Culture and Environmental Change since 1492*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987.

Wekker, Gloria, *The Politics of Passion: Women's Sexual Culture in the Afro-Surinamese Diaspora*. New York: Columbia University, 2006.

Williams, Eric, *From Columbus to Castro: The History of the Caribbean, 1492-1969*. New York: Vintage Books, 1984.

Wilson, Samuel M., *The Archaeology of the Caribbean*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Zacaïr, Philippe, *Haiti and the Haitian Diaspora in the Wider Caribbean*. Gainesville: University Press of Florida, 2010.

Fictie

- Alvarez, Julia, *Saving the World: A Novel*. Chapel Hill: Algonquin Books, 2006.
- Amatmoekrim, Karin, *Wanneer wij samen zijn*. Amsterdam: Prometheus, 2006.
- Arellano, Robert, *Havana Lunar*. New York: Akashic Books, 2009.
- Arion, Frank Martinus, *Dubbelspel: roman*. Amsterdam: De Bezige Bij, 1996. (1e dr.: 1973.)
- Barnet, Miguel, *Cimarron: het verhaal van de weggelopen slaaf Esteban Montejo*. Haarlem: In de Knipscheer, 1982. (Vert. van, *Biografía de un cimarrón*, 1966.)
- Booker, Malika,; Pepper Seed. Leeds: Pepal Tree, 2013.
- Buckell, Tobias, *Ragamuffin*. New York: Tor, 2007.
- Cabrera Infante, Gabriel, *Drie trieste tijgers*. Amsterdam: Anthos, 1997. (Vert. van, *Tres tristes tigres*, 1994.)
- Candani, *Huis van as: roman*. Haarlem: In de Knipscheer, 2002.
- Césaire, Aimé, *Logboek van een terugkeer naar mijn geboorteland*. Haarlem: In de Knipscheer, 1985. (Vert. van, *Cahier d'un retour au pays natal*, 1939.)
- Cezair-Thompson, Margaret, *The Pirate's Daughter*. Denver: Unbridled Books, 2007.
- Chamberlain, Mary: *The Mighty Jester*. New York: Dr. Cicero's Books, 2014.
- Chaviano, Daína, *The Island of Eternal Love*. New York: Riverhead Books 2008. (Vert. van, *Isla de los amores infinitos*, 2006.)
- Cliff, Michelle, *Into the Interior*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2010.
- Cruz, Angie, *Let it Rain Coffee*. New York: Simon and Schuster, 2005. Debrot, Cola, *Mijn zuster de negerin*. Amsterdam: De Bezige Bij, 1995. (1e dr.: 1935.)
- Donnell, Alison & Sarah Lawson Welsh (eds.), *The Routledge Reader in Caribbean Literature*. London: Routledge, 1996.
- Doval, Teresa de la Caridad, *A Girl like Che Guevara*. New York: Soho, 2004.
- Estévez, Abilio, *Het eiland van de eeuwigheid*. Breda: De Geus, 1999. (Vert. van, *Tuyo es el Reino*, 1997.)
- Evaristo, Bernardine: Mr. Loverman. New York: Akashic, 2014.
- Ferguson, James, *Traveller's Literary Companion to the Caribbean*. London: In Print, 1997.
- Fernández-Pintado, Mylene, *A Corner of the World*. San Francisco: City Lights, 2014.
- Ferre, Rosario, *Het huis aan de lagune*. Breda: De Geus, 1997. (Vert. van, *House on the Lagoon*, 1995.)
- García, Cristina, *King of Cuba*. New York: Scribner, 2013.
- Gutierrez, Pedro Juan, *Dirty Havana*. Amsterdam: Vassalucci, 2002. (Vert. van, *Dirty Havana Trilogy*, 2000.)
- Harmsen, Jolien, *Rum, roti, onrecht*. Amsterdam: Luitingh-Sijthoff, 2003. Helman, Albert, *Zuid-zuid-west*. Amsterdam: Querido, 1976. (1e dr.: 1926.)
- Henriquez, Denis, *Zuidstraat: roman*. Amsterdam: De Bezige Bij, 1992. Hijuelos, Oscar, *De Mambo-Kings met songs of love*. Baarn: Diogenes, 1996. (Vert. van, *The Mambo Kings Play Songs of Love*, 1989.)
- Jamaludin, Rihana, *De zwarte lord*. Amsterdam: KIT Publishers, 2009. Kempadoo, Oonya, *Buxton Spice*. London: Phoenix House, 1998.
- Kempen, Michiel van, *Spiegel van de Surinaamse poëzie*. Amsterdam: Meulenhoff, 1995.
- Kolk, Geert van der, *De waterverkoper*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2012.
- Kincaid, Jamaica, *De autobiografie van mijn moeder: roman*. Breda: DeGeus, 1998. (Vert. van, *The Autobiography of my Mother*, 1996.)
- King-Aribisala, Karen, *The Hangman's Game*. Leeds: The Peepal Tree, 2007.
- Kushner, Rachel, *Telex from Cuba*. New York: Scribner, 2008.
- Lamazares, Ivonne, *Suikereiland*. Amsterdam: Anthos, 2002. (Vert. van, *The Sugar Island*, 2002.)
- Lalla, Barbara: *Uncle Brother*. Kingston: University of the West Indies Press, 2014.
- Lamming, George, *In the Castle of my Skin*. Harlow: Longman, 1986. Leuwsha, Tessa, *De Parbo-blues*. Amsterdam: Augustus, 2005.
- Levy, Andrea, *The Long Song*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2010.
- Lovelace, Earl, *The Wine of Astonishment*. London: Heinemann Educational, 1983.
- Mars, Kettly, *Wrede seizoenen*. Breda: De Geus, 2011. (Vert. van, *Saisons sauvages*, 2010.)
- Marugg, Tip, *De morgen loeit weer aan*. Amsterdam: De Bezige Bij, 1991. (1e dr.: 1988.)
- Melville, Pauline, *The Ventriloquist's Tale*. Londen: Bloomsbury, 1997.
- Mendez, Alfred H., *The Man Who Ran Away and Other Stories of Trinidad in the 1920s and 1930s*. Kingston: University Press of the West Indies, 2006.
- Menéndez, Ana, *Loving Che*. New York: Grove Press, 2003.
- Noré, Annel de, *De bruine zeemeermin*. Haarlem: In de Knipscheer, 2000.

Obejas, Achy, *Ruins*. New York: Akashic Books, 2008.

Ombre, Ellen, *Negerjood in moederland*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 2004.

Pos, Hugo, *In triplo: autobiografie*. Amsterdam: In de Knipscheer, 1995.

Ramdas, Anil, *De beroepsherinneraar en andere verhalen*. Amsterdam: De Bezig Bij, 1996.

Roemer, Astrid, *Lijken op liefde: roman*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1997.

Römer, Myra, *Verhalen van Fita*. Amsterdam: Atlas, 2005.

Rosario, Nelly, *Songs of the Water Saints*. New York: Pantheon, 2002. Rutgers, Wim, *Tropentaal: 200 jaar Antilliaanse vertelkunst*. Amsterdam: Contact, 2001.

Santiago, Esmeralda, *Mango en milkshakes: een jeugd in Puerto Rico*. Amsterdam: Arena, 1995. (Vert. van, *When I was Puerto Rican*.)

Schwarz-Bart, André, *Mulattin Solitude*. Amsterdam: Meulenhoff, 2002. (Vert. van, *La Mûlatresse Solitude*, 1972.)

Selvon, Samuel, *The Lonely Londoners*. Harlow: Longman, 1985. Smartt Bell, Madison, *All Souls' Rising*. London: Granta Books, 1996. Smyth, Amanda, *Het huis bij de plantage*. Amsterdam: Van Gennep, 2012. (Vert. van, *Black Rock*, 2010.)

Singh, Shantie, *Vervoering: Vier generaties, drie continenten*. Breda: de Geus, 2014.

Ulysse, Katia D.: *Drifting*. New York: Akashic, 2014.

Valdés, Zoé, *Het helse paradijs*. Baarn: Ambo, 1996. (Vert. van, *La Nada cotidiana*, 1995.)

Vargas Llosa, Mario, *Het feest van de Bok*. Amsterdam: Meulenhoff, 2001. (Vert. van, *La fiesta del Chivo*, 2000.)

Vianen, Bea, *Strafhok: roman*. Schoorl: Conserve, 1997. (1e dr.: 1971.) Vries, Annet de, *Drijfhout*. Amsterdam: Atlas, 2010.

Walcott, Derek, *Omeros*. Amsterdam: De Arbeiderspers, 1993. (Vert. van, *Omeros*, 1990.)

Warner, Marina, *Indigo, of de wateren in kaart gebracht*. Amsterdam: Contact, 1993. (Vert. van, *Indigo or, Mapping the Waters*, 1993.)

Zielinski, Erich, *De Engelenbron*. Haarlem: In de Knipscheer, 2004.

Zijl, Annejet van der, *Sonny Boy*. Amsterdam: Nijgh & van Ditmar, 2004.

KITLV

Het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV) werd in 1851 opgericht, met als doelstelling de bevordering van de ontwikkeling der sociale wetenschappen, taalwetenschappen, met inbegrip van de geschiedwetenschap met betrekking tot Zuid-Oost Azië, het gebied rond de Stille Zuidzee en het Caraïbisch gebied. Speciale aandacht ging uit naar de voormalige Nederlandse koloniën: Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen.

Het KITLV heeft als doel om een wereldklasse onderzoeksinstituut te zijn voor de bestudering van Zuidoost-Azië en de 'Nederlandse' Cariben vanuit een interdisciplinair en comparatief perspectief. Onze onderzoekers, die gebruik kunnen maken van de onovertroffen collectie op de campus van de Universiteit Leiden, verkennen de (dis)continuïteiten tussen de (pre)koloniale en postkoloniale periode en stellen hun onderzoeksagenda zowel empirisch als theoretisch af om een bijdrage te kunnen leveren aan de bredere debatten over de meanderende paden van globalisering. Het KITLV werkt intensief samen met de academische gemeenschap wereldwijd alsmede met (inter)nationale overheidsorganisaties, niet-gouvernementele organisaties (NGO's), de media en het geïnteresseerde algemene publiek. Het KITLV is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Het KITLV publiceert twee keer per jaar het tijdschrift *New West Indian Guide/Nieuwe West-Indische Gids*. Ook geeft zij via Brill Publishers monografieën betreffende het Caraïbisch gebied uit.

Plattegrond van Leiden en het KITLV/Witte Singel Doelencomplex.

